Nummer VN

Directie

College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de vergadering van 9 maart 2021

Portefeuille

Ruimtelijke Ordening; Kunst en Cultuur, Monumenten en Erfgoed

Agendapunt

<*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Vrijgeven voor inspraak Strategisch Masterplan Universiteitskwartier

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Kennis te nemen van het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier, met als belangrijkste elementen;
   a. Een gezamenlijke visie van Universiteit van Amsterdam (UvA) en gemeente op hoe het gebied zich de komende jaren gaat ontwikkelen;
   b. Het ruimtelijke faciliteren van de clustering van de UvA-faciliteiten van de faculteit der Geesteswetenschappen en een aantal centrale UvA-functies zoals de aula en Universiteitsbibliotheek.
   c. uitwerkingskaders voor aanpassingen aan 5 monumentale UvA-gebouwen BG3, BG5, Oudemanhuispoort, Gasthuiskerk en het Universiteitstheater;
   d. uitwerkingskaders voor het in samenhang inrichten van de buitenruimtes in het gebied, deels in bezit van de UvA en deels openbare ruimte, waaronder het inrichten van het Binnengasthuisterrein als voetgangersgebied waar de fiets te gast is;
   e. gezamenlijk geformuleerde opgaven op het gebied van logistiek, bereikbaarheid, duurzaamheid, beheer en leefbaarheid.
2. Kennis te nemen van het eindverslag van het participatieproces van juni 2019-maart 2021;
3. In te stemmen met het vrijgeven voor inspraak van het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier voor de duur van zes weken met ingang van 15 maart 2021 met de mogelijkheid voor een ieder om gedurende deze termijn zienswijzen in te dienen;
4. Kennis te nemen van het feit dat het SMP nu slechts voor inspraak wordt vrijgegeven, en dat het besluit over de dekking van de herinrichtingsopgave die verbonden is met de uitvoering van het SMP a €2,75 mio plaatsvindt bij behandeling van de Voorjaarsnota 2021, voorafgaand aan vaststelling van het definitieve SMP.
5. In te stemmen met de inhoud en ondertekening van de aanbiedingsbrief bij vrijgave voor inspraak van het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier;
6. Advies te vragen aan het stadsdeel, zodat de stadsdeelcommissie in de gelegenheid wordt gesteld het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Centrum te adviseren;
7. Kennis te nemen van het vervolg van de bestuurlijke besluitvorming na vrijgave voor inspraak.

Reden spoed

Niet van toepassing

Portefeuille Gemeente Amsterdam

Agendapunt College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de vergadering van <datum>

Kernboodschap

Het Strategisch Masterplan (SMP) voor het Universiteitskwartier is tot stand gekomen op initiatief van en in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam (UvA), met actieve betrokkenheid van de belanghebbenden in de buurt. Het plan bevat uitwerkingskaders voor ingrepen in monumentale gebouwen en de inrichting van de buitenruimtes. Ook zijn uitwerkingskaders opgenomen over o.a. beheer, duurzaamheidsmaatregelen en logistiek. Het initiatief hiervoor volgt uit het voornemen van de Universiteit om haar huisvesting te clusteren. Hier komt de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGw), inclusief een aantal centrale voorzieningen. Deze plannen sluiten aan bij de doelstellingen van het uitvoeringprogramma Aanpak Binnenstad (vastgesteld 15 december j.l.).

Bestuurlijke achtergrond

Overeenkomst UvA- Stadsdeel Centrum 2018
De basis voor het Strategisch Masterplan voor het Universiteitskwartier is gelegd met een overeenkomst in 2018 tussen UvA en gemeente (Dagelijks Bestuur van stadsdeel Centrum) waarin afspraken zijn gemaakt over de herinrichting van de openbare ruimte van het Universiteitskwartier in samenhang met de toekomstige (her)ontwikkeling van de Universiteitsgebouwen, op basis van actieve betrokkenheid van de Belanghebbenden. In dat kader is ook afgesproken dat partijen afspraken wensen te maken om te komen tot een prettig verblijfsklimaat, met aandacht voor geleiding van de drukte vanwege de toenemende bezoekersaantallen in het Universiteitskwartier en de omliggende gebieden, fietsparkeervoorzieningen, duurzaamheid, mobiliteit en logistiek. De gemeente is daarbij voor eigen rekening en risico verantwoordelijk voor het ontwerp en de aanleg van de openbare ruimte in eigendom van de gemeente en de daarmee verband houdende besluitvorming en het participatietraject.

Bestuurlijk Overleg
Er functioneert een periodiek terugkerend Bestuurlijk Overleg (BO) met het College van Bestuur van de UvA. In het BO nemen deel de wethouder RO, wethouder Monumenten, de stadsdeelvoorzitter en stadsdeelportefeuillehouder RO. In het BO van 8 februari jl. is het definitief concept van het SMP vastgesteld voor nadere besluitvorming door UvA en gemeente.
Naast bovengenoemde wethouders is ook de wethouder EZ betrokken vanuit de portefeuille vestigingsklimaat. De burgemeester is communicatief betrokken vanuit het belang van de UvA voor de binnenstad in het kader van de functiebalans en de aanpak Binnenstad. De wethouder V&OR is geïnformeerd over het SMP in de staf.

Bestuurlijke prioriteit

Het SMP draagt bij aan de doelstellingen van het uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad dat op 15 december j.l. door het College is vastgesteld.
Daarnaast is het SMP een mijlpaal in de relatie tussen universiteit en stad.

Wettelijke grondslag

Artikel 2, tweede lid juncto artikel 1, onder a van de Algemene inspraakverordening

Het college verleent inspraak met betrekking tot het voornemen van een bestuursorgaan tot het vaststellen of wijzigen van beleid in casu het concept SMP

Algemene wet bestuursrecht, afdeling 3.4 (Uniforme openbare voorbereidingsprocedure)
Artikel 3:15, lid 1: Belanghebbenden kunnen bij het bestuursorgaan naar keuze schriftelijk of mondeling hun zienswijze over het ontwerp naar voren brengen.

Artikel 169 Gemeentewet
Het college van burgemeester en wethouders en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de Gemeenteraad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur (lid 1). Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (lid 2).

Onderbouwing besluit

Ad 1 Kennis te nemen van het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier.
Onderstaande een toelichting op de belangrijke elementen:

a. **Een gezamenlijke visie van UvA en gemeente op hoe het gebied zich de komende jaren gaat ontwikkelen;**

Het SMP is de uitkomst van een in 2018 gestart planvormingsproces waarbij de UvA en gemeente gezamenlijk hebben gewerkt aan de volgende stap in de wordingsgeschiedenis van het gebied. De visie is opgebouwd uit een stedenbouwkundige analyse, de programmatische wensen van de UvA, een cultuurhistorische onderbouwing, het reeds bestaande gemeentelijk beleid op het gebied van Aanpak Binnenstad, duurzaamheid, autoluw en bereikbaarheid en de belangen van de direct omwonenden.
Belangrijke elementen uit de visie zijn:
- Het versterken van de bestaande hovenstructuur (ontsluiten) en het creëren van nieuwe hoven op BG-terrein en aan de Slijkstraat;
- Het verbeteren van de ruimtelijke structuur van het Binnengasthuisterrein door sloop van het huidige ovale paviljoen, het gezamenlijk met de UvA uitwerken van een ontwerpopgave voor een nieuw paviljoengebouw en daarmee samenhangende andere indeling van de openbare ruimte;
- Het versterken van het onderscheid tussen de binnen- en buitenwereld van het gebied door het uitwerken van een drie nieuwe entrees tot het gebied;
- Het creëren van nieuwe looproutes door het gebied en gebouwen.

b. **Het ruimtelijke faciliteren van de clustering van de UvA-faciliteiten van de faculteit der Geesteswetenschappen en een aantal centrale UvA-functies zoals de aula en Universiteitsbibliotheek.**

Met het SMP wordt de ruimtelijke vertaling gegeven aan de ambitie zoals in de overeenkomst van 2018 tussen UvA en gemeente is opgesteld.
Belangrijk element bij het faciliteren van de clustervorming is het zogenaamde laadvermogen van het gebied. De prognose is dat het aantal studenten en universiteitsmedewerkers dat aan het gebied verbonden is afneemt. Daartegenover staat dat met de Universiteitsbibliotheek en de aula twee campusoverstijgende voorzieningen van de UvA aan het gebied worden toegevoegd. Per saldo is de prognose dat het gebied ongeveer net zoveel UvA-gerelateerde bezoeken krijgt als in de vorige periode dat het gebied volledig in gebruik was.
Als de beoogde bouwplannen van de UvA in lijn met de uitwerkingskaders uitgewerkt worden, vindt er als gevolg van het SMP geen verdichting plaats. De omvang van het vastgoed neemt weliswaar toe tot circa 50.000 m², echter is dit het gevolg van realisatie

van de nieuwe UB (met het overkappen van het binnenhof, aanleg fietsenkelder en nieuwbouw op de hoek van de Nieuwe Doelenstraat en Binnengasthuisstraat), waarvan de planuitwerking en vergunningverlening plaatsvond ruim voor het opstellen van dit SMP.

c. Uitwerkingskaders voor aanpassingen aan 5 monumentale UvA-gebouwen BG3, BG5, Oudemanhuispoort, Gasthuiskerk en het Universiteitstheater;

Centraal bij het uitwerken van het SMP stond het inpassen van het Programma van Eisen van de UvA. Dit is gematched met de beschikbare gebouwen. Bij een 5-tal gebouwen heeft dit geleid tot geambieerde ingrepen in de gebouwen waarvoor uitwerkingskaders zijn geformuleerd:

- Voor het gebouw BG3 en het Binnengasthuisterrein behelst het uitwerkingskader het verbeteren van de ruimtelijke structuur door sloop van het huidige ovale paviljoen, het gezamenlijk met de UvA en stakeholders in het gebied uitwerken van een ontwerpopgave (d.m.v. een prijsvraag) voor een nieuw paviljoengebouw en daarmee samenhangende andere indeling van de openbare ruimte. Er wordt hierbij tot een uitruil van gronden gekomen waarbij de m2 openbare ruimte in het gebied gelijk blijft;
- Voor het gebouw BG5 bevat het SMP de uitwerkingskaders voor het bouwen van een nieuw volume tussen de vleugels van de oudbouw in, op de plek waar het huidige atrium zich bevindt. Voor de zichtbaarheid van het rijksmonumentale oude bouwgedeelte zijn richtlijnen opgenomen;
- Voor het Oudemanhuispoortcomplex zijn uitwerkingskaders opgenomen voor het vervangen van een aantal gebouwdelen, grenzend aan de Slijkstraat van recentere datum en voor een nieuw, toegankelijk hof, die de toegang vormt tot een nieuwe noord-zuid-route door het universiteitscomplex;
- Voor de Gasthuiskerk zijn uitwerkingskaders opgenomen voor de verbouwing en renovatie van het gebouw en de inrichting en ontsluiting van het groene hof achter het gebouw. Het gebouw wordt onder handen genomen om de zichtbaarheid van het monumentale karakter, toegankelijkheid en bruikbaarheid te verbeteren;
- Voor het Universiteitstheater zijn uitwerkingskaders opgenomen voor het versterken van de relatie met het water en de bereikbaarheid van het gebouw. De UvA wil in de toekomst nader bouwhistorisch onderzoek doen en een ontwerpstudie laten uitvoeren voor uitbreiding van het programma, in de vorm van een optopping of het benutten van de ruimte tussen voor- en achterbouw.

De ontwerpen voor de ingrepen in de gebouwen worden binnen de uitwerkingskaders uitgewerkt. Hierna worden de aanvragen voor de benodigde omgevingsvergunningen getoetst aan de vigerende bestemmingsplannen en de geldende toetsingskaders, zoals de Welstandsnota.

Bijlagen bij het SMP zijn 5 illustratieve weergaven van de uitwerkingskaders opgesteld door het bureau West8 in opdracht van UvA. Hierin worden de door de UvA gewenste uitwerkingsrichtingen van de gebouwen weergegeven.

Dilemma's tijdens planvorming, hoe opgelost

- Bij aanvang van de planvorming had de UvA de verdeling van het programma over de gebouwen al vanuit de eigen interne gemeenschap grotendeels vormgegeven en daardoor was er op dat gebied niet veel bewegingsruimte in de planvorming meer voor gemeente en UvA. De verdeling van het programma

leidde tot een aantal geambieerde ingrepen in gebouwen die ingewikkeld waren (en mogelijk met een andere verdeling van het programma voorkomen hadden kunnen worden). De door de UvA voorgestelde ingrepen in de gebouwen stonden een paar keer op gespannen voet met de monumentale belangen en stedenbouwkundige inzichten van de gemeente.
- Een cultuurhistorische onderbouwing van de visie in het SMP en bij de ingrepen in de gebouwen werd gemist door de SIRK, MenA en de RCE (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed). Deze is vervolgens door UvA opgesteld, waarna partijen hebben geadviseerd aan het stadsbestuur.
- Bij BG3 is de sloop van het ovale paviljoen als onderdeel van het rijksmonument naar de mening van de RCE en M&A nog niet afdoende onderbouwd om zonder meer akkoord te gaan. RCE begrijpt de ambitie maar de uitwerking van de ontwerpopgave is bepalend of zij positief kunnen adviseren. Hiervoor zal in het vervolgtraject een uitgebreide procedure gevolgd moeten worden.
- Bij BG5 was het voorstel voor het nieuwbouwvolume tussen zijvleugels lang niet akkoord wegens onvoldoende verbetering van monumentale waardes van het rijksmonumentale gebouw. Een aparte SIRK-bespreking bood oplossing; hierin zijn richtlijnen voor de omvang van het nieuwbouwvolume meegegeven. UvA acht deze werkbaar.
- Bij de OMHP was er verschil van inzicht in de monumentale waarde van de bebouwing aan de Slijkstraat. Deze bouwdelen maken onderdeel uit van complex en vallen onder rijksmonumentale bescherming. UvA ging er lange tijd van uit dat deze bouwdelen indifferent waren en vervangen konden worden. Onderlinge afstemming heeft er toe geleid dat een nadere studie naar de inpasbaarheid van de monumentale waarden door UvA wordt uitgevoerd. Op basis van deze studie en de adviezen hierop van Monumenten & Archeologie en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed kan besluitvorming plaatsvinden, of en zo ja welke bouwdelen vervangen kunnen worden.

De dilemma's die volgden uit het betrekken van de stakeholders uit de directe omgeving en hoe daarmee is omgegaan, staan beschreven in de participatie-paragraaf.

d. Uitwerkingskaders voor het in samenhang inrichten van de buitenruimtes in het gebied, deels in bezit van de UvA en deels openbare ruimte, waaronder het inrichten van het Binnengasthuisterrein als voetgangersgebied waar de fiets te gast is;

In het gebied is het eigendom van de buitenruimtes versnipperd. In het SMP worden de uitwerkingskaders weergegeven om deze in samenhang in te richten. Doelstelling is daarnaast daar waar dat qua veiligheid en beheer kan, ook de hekken weg te halen en buitenruimtes zoveel mogelijk open te stellen. Dit moet in nauwe samenspraak met de omwonenden gebeuren. In het geval van herinrichting gelden voor alle straten de Puccini-principes en –materialen. Ook zullen de richtlijnen van het Programma Autoluw hier bij worden betrokken.

De UvA zal veel fietsverkeer aantrekken. Doelstelling is een zoveel mogelijk fietsvrij maaiveld. Hiervoor zal intensieve begeleiding nodig zijn. Onderdeel van de uitweringskaders is de inzet van fietscoaches door de UvA. Ook onderdeel van de uitwerkingskaders zijn 2 grote ondergrondse fietsenkelders; onder de nieuwe Universiteitsbibliotheek en onder de nieuwbouw van het Oudemanhuispoortcomplex aan de Slijkstraat. De ingangen van de Fietsenkelders zijn gesitueerd aan de randen van het gebied. De 2 kelders zorgen ervoor dat de UvA de benodigde capaciteit van 2.400 fietsparkeerplekken realiseert die nodig zijn om al het UvA-gerelateerde fietsparkeren te

accommoderen.

Het Binnengasthuisterrein zal worden ingericht als voetgangersgebied waarbij de fiets te gast is. Nu lopen er nog rijbanen over het terrein en maakt de route Staalstraat-Vendelstraat-Binnengasthuisstraat-Grimburgwal onderdeel uit van het Hoofdnet Fiets. Gezien het verwachte aantal loopbewegingen in het gebied, de inzet tot stedenbouwkundige structuurverbetering op het Binnengasthuisterrein en de beleidsinzet om het fietsverkeer zoveel mogelijk over de grote primaire routes (Plusnet Fiets) door het centrum te geleiden, is het uitwerkingskader het doorgaande fietsverkeer uit het gebied te halen. Er is een goed alternatief voor handen via de Nieuwe Doelenstraat en Rokin.

e. Gezamenlijk geformuleerde opgaven op het gebied van logistiek, bereikbaarheid, duurzaamheid, beheer en leefbaarheid.

De belangrijkste opgaven zijn:
Op gebied van logistiek en bereikbaarheid
- het inzetten op het realiseren van laad&los-plekken aan de waterkant t.b.v. vervoer over water;
- Het inzetten van logistieke hubs waarna distributie in het UK d.m.v. kleinere modaliteiten plaatsvindt;
- Het invoeren van eenduidige venstertijden voor gemotoriseerd verkeer in relatie tot de momenten met piekdrukte van de UvA;
- Buiten venstertijden primaat geven aan de voetganger en de fietser;
- Het SMP en de reeds lopende bouw van de UB hebben ook aanleiding gegeven voor nauwe afstemming tussen UvA en team Bruggen &Kademuren over de bouwlogistiek als gevolg van de te verwachten bouwwerkzaamheden van de UvA aan haar gebouwen gecombineerd met de werkzaamheden aan de kades en bruggen;
- idem gaf de calamiteit aan de kade bij de Grimburgwal aanleiding voor nauwe afstemming tussen gemeente en UvA over de vernieuwing van haar eigen kades in het gebied;
Op gebied van duurzaamheid zetten UvA en gemeente in op een gebiedsgerichte aanpak van de energietransitie van het gebied. Dit houdt in dat op gebiedsniveau naar oplossingen wordt gekeken, waarbij de transitie op een gecoördineerde manier plaatsvindt en er mogelijkheden zijn dat alle vastgoedeigenaren en –gebruikers deel kunnen nemen aan dit proces. Afgesproken is dat een fasering wordt aangebracht waarin de verschillende delen van het Universiteitskwartier de energietransitie zullen ondergaan. Dit biedt de mogelijkheid om de energievoorziening van de UvA-gebouwen binnen de voor de UvA relevante planning realiseren, met de mogelijkheid voor andere stakeholders in het gebied om ook gebruik te maken van de hiervoor aan te wenden duurzame energiebronnen;
Op het gebied van beheer en leefbaarheid is de afspraak dat UvA, Gemeente, de Key, ondernemers en bewoners in het gebied een beheerovereenkomst opstellen, waarin het niveau van beheer en wie welke ruimtes beheert een plek krijgen, naast afspraken over het openen en sluiten van de hekken, inzet fietscoaches en een centraal meldpunt.

Er wordt een tweeledig voorwoord opgenomen: een van de burgemeester en een van de voorzitter van CvB van de UvA. Deze worden in afstemming met Kabinet burgemeester toegevoegd vóór vrijgave voor inspraak.

Ad 2 Kennis te nemen van het eindverslag van het participatieproces van juni 2019-maart 2021;

Tijdens het planvormingstraject heeft een intensief participatieproces plaatsgevonden onder leiding van een externe begeleider. Het verslag inclusief bevindingen van de externe begeleider is als bijlage toegevoegd. Inhoudelijke toelichting op wat het participatieproces heeft opgeleverd staat in de participatieparagraaf in deze voordracht.

Ad 3 In te stemmen met het vrijgeven voor inspraak van het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier voor de duur van zes weken met ingang van 15 maart 2021 met de mogelijkheid voor een ieder om gedurende deze termijn zienswijzen in te dienen;

Volgens de inspraakverordening wordt inspraak verleend met betrekking tot een beleidsvoornemen. Het voorliggende SMP valt hieronder. Een inspraakperiode van zes weken is hiervoor de gebruikelijke termijn. Er is geen aanleiding om voor de inspraakperiode van het SMP een andere termijn te hanteren. De inspraakreacties worden vervat in een nota van Beantwoording, waarna een en ander wordt voorgelegd aan de Gemeenteraad ter vaststelling.

Ad 4 Kennis te nemen van het feit dat het SMP nu slechts voor inspraak wordt vrijgegeven, en dat het besluit over de dekking van de herinrichtingsopgave die verbonden is met de uitvoering van het SMP a €2,75 mio plaatsvindt bij behandeling van de Voorjaarsnota 2021, voorafgaand aan vaststelling van het definitieve SMP.

Het SMP is qua inhoud en financiële consequenties vergelijkbaar met een PBI fase 2-besluit. De kosten verbonden met de herinrichting van de openbare ruimte in het plangebied zoals opgenomen in het SMP zijn geraamd op €2,75 mio. In de overeenkomst tussen het DB van Stadsdeel Centrum en de UvA in 2018 is reeds overeengekomen dat de gemeente deze terreinen voor eigen opnieuw inricht. Om deze reden is daarom het voorstel de aanvraag in het SMF als onvermijdelijk op te nemen in de VJN voor 2021. De besluitvorming over de VJN vindt plaats in de gemeenteraadsvergadering in juli aanstaande, voorafgaand aan de vaststelling van het definitieve SMP.
Het ter inzage leggen van het SMP vergroot de verwachtingen over de financiële haalbaarheid bij stakeholders wellicht, echter op dit moment wordt 'slechts' besloten tot vrijgave voor inspraak. .

Een alternatief – het SMP pas ter inzage leggen ná vaststelling van de vjn 2021 leidt tot r vertraging. Dit is zeer tegen de wens van de UvA in, die voor voortgang in de planvorming voor de gebouwen BG5 en Oudemanhuispoort afhankelijk is van de vastgestelde uitwerkingskaders in het SMP.

Ad 5 Instemmen met de aanbiedingsbrief namens het college bij vrijgave voor inspraak van het concept Strategisch Masterplan Universiteitskwartier;

Resultaat van afstemming tussen DB van Stadsdeel Centrum en de betrokken wethouders over de omgang met de belangen vanuit de buurt en de gemaakte integrale afweging, is dat er bij het concept SMP een aanbiedingsbrief namens het stadsbestuur wordt gevoegd waarin hierop een toelichting wordt gegeven. Deze is bijlage bij deze voordracht.

Ad 7 Kennis te nemen van het vervolg van de bestuurlijke besluitvorming na vrijgave voor inspraak;

De stadsdeelcommissie wordt in de gelegenheid gesteld het Dagelijks Bestuur van

stadsdeel Centrum te adviseren gedurende de inspraakperiode. Dit advies wordt u, samen met de Nota van Beantwoording plus de concepten van de raadscommissie- en raadsvoordracht voorgelegd in de collegevergadering van 8 juni.
Behandeling in de raadscommissie RO is verwacht op 30 juni, behandeling in de Gemeenteraad op 7 juli. De Gemeenteraad wordt verzocht het SMP vast te stellen.

Participatie

Bij het maken van het SMP zijn bewoners en ondernemers in de buurt, studenten, medewerkers van de Universiteit van Amsterdam en andere belangstellenden intensief betrokken om hun belangen kenbaar te maken. De bewonersvereniging Vereniging Openbaar en Leefbaar BG-terrein (VOLBG) heeft zich hierin zeer actief opgesteld. Deze buurtvereniging is kritisch over de clustering van de UvA op en rond het Binnengasthuisterrein. In het verleden heeft deze vereniging samen met een aantal erfgoedpartijen zich met wisselend succes verzet tegen de sloop-nieuwbouwplannen voor de UB.

De betrokkenheid van de belanghebbenden bij het opstellen van het SMP heeft waardevolle inzichten en informatie opgeleverd. Bij de start van dit traject voor opstellen van het SMP in 2018 zijn door de UvA een aantal bijeenkomsten gehouden onder leiding van landschapsbureau West 8, met de academische gemeenschap en een viertal met de buurt, om de eerste analyses en een conceptplan te delen. Hierbij zijn knelpunten, ideeën en wensen opgehaald. Met de academische gemeenschap zijn stappen gezet om het programma voor gebouwen nader te specificeren.

In 2019 heeft de gemeente het trekkerschap overgenomen in het participatieproces. Dit traject heeft plaatsgevonden onder externe en onafhankelijke begeleiding. Allereerst zijn verkennende gesprekken gevoerd om te vernemen hoe iedereen tegen het gebied en de toekomst ervan aankijkt. De uitkomsten hebben een plek gekregen in zes centrale thema's voor het Universiteitskwartier. Deze zijn vervolgens gezamenlijk uitgewerkt in uitgangspunten voor de planontwikkeling. Deze uitwerking is gebeurd in tien openbare meet-ups, in 1-op-1-gesprekken en met een online enquête. De gezamenlijke uitgangspunten hebben geholpen om focus te krijgen op de prioriteiten in het gebied en het masterplan. Hierbij waren de betrokken partijen het lang niet altijd eens, maar duidelijk werd wel dat de thema's een goed handvat bieden om het gesprek op strategisch niveau te voeren.

Naarmate de voorstellen concreter werden, scherpten de vragen en standpunten van participanten aan. Hiermee werden ook de overeenkomsten en verschillen van mening duidelijker. De verschillen betreffen de volgende onderwerpen:

- De clustervorming van de UvA leidt tot het weer in gebruik nemen van gedeeltelijk leegstaande gebouwen en het centraliseren van een aantal UvA-brede functies. Een aantal buurtbewoners maken zich zorgen over de mate van verdichting, zowel in aantal functies als in bebouwing. Eerder in deze voordracht is aangegeven dat als gevolg van het inpassen van het programma van de UvA er maar een zeer geringe toename van m2 is. UvA blijft op eigen terrein;
- De drukte aan de randen van het Universiteitskwartier met fietsverkeer en logistiek baart een aantal mensen zorgen. Fietsenstallingen en transporthubs zijn aan de randen van het gebied ondergebracht. Hierover verschillen de meningen; een groep van omwonenden vindt dat deze knelpunten niet goed in het SMP zijn verwerkt. In de uitwerkingskaders voor deze locaties worden de

knelpunten geïdentificeerd en aangegeven hoe hiermee om moet worden gegaan;
- Wel of geen fiets te gast op het Binnengasthuisterrein. Hierover wordt verschillend gedacht binnen de groep van participanten. De Fietserbond wil de route behouden. In het SMP is het uitwerkingskader om van het BGterrein een voetgangerszone te maken, waarbij de bereikbaarheid en sociale veiligheid niet in het geding komen.
- BG3: een deel van de buurt is tegen sloop van het paviljoen en er is verschil van mening over de bouw van een nieuw volume, over de specifieke locatie daarvan en de verbinding met het historische monument. Omwonenden willen geen herschikking van de buitenruimtes op het Binnengasthuisplein en vrezen een verslechtering van sociale veiligheid en lichttoetreding in hun eigen woningen. Onder invloed van de gesprekken met de buurt zijn de uitwerkingskaders voor het nieuwe volume bijgesteld en is ingezet op een ontwerpprijsvraag o.l.v. de rijksbouwmeester waarin ook de buurtbewoners zitting in de beoordelingscommissie krijgen;
- BG5: als de UvA overgaat tot het slopen van de huidige piramide en het atrium, dan ziet een groep bewoners daar graag een zo klein mogelijk volume voor terugkomen. De buurt wil graag meer buitenruimte op die plek, voor groen en bewegingsruimte tussen de nieuwe UB en BG5. Men vreest dat het daar straks te druk wordt. Mede naar aanleiding van deze zorgen zijn de maximale contouren van het volume in de uitwerkingskaders opgenomen waarbij openheid en ruimte op maaiveld uitgangspunten zijn en ook het monument beter zichtbaar wordt;
- Groen en biodiversiteit: Er komt meer groen en de biodiversiteit wordt verbeterd met de herinrichting van het Binnengasthuisplein, het Gasthuishof, de openbare ruimte tussen het nieuwe paviljoen van BG5 en de monumentale nieuwbouw, een nieuw hof aan de noordzijde van de Oudemanhuispoort/Slijkstraat en van de autoluwe grachten. Voor een deel van de participanten reiken de ambities hoger en vindt men de voorgestelde vergroening te weinig;
- Collectieve verduurzaming: de gemeente en UvA stellen een gebiedsgerichte aanpak voor om het hele gebied aardgasvrij te krijgen. De wens tot verduurzaming heeft een breed draagvlak in buurt. Echter zien buurtbewoners (eigenaren en huurders) nog weinig ontwikkelingen en kan twijfel bij participanten worden opgetekend over de realiteitswaarde hiervan. Gemeente heeft de verkenningsfase inmiddels opgestart waarbij de UvA heeft toegezegd een koploper-positie in te nemen.

Over andere ontwerpkeuzes en opgaven lijkt in hoofdlijnen brede overeenstemming te zijn, zoals:
- De restauratieve monumentale aanpak van het gebied en haar gebouwen;
- Het versterken van de aanwezige historische structuur van gebied en deze aan te vullen met nieuwe poorten;
- Het ontwerpvoorstel voor de Oudemanhuispoort met een extra openbaar toegankelijk hof;
- De opwaardering en herinrichtingsambitie van de route tussen Vendelstraat en Oudemanhuispoort;
- Het naar de randen verplaatsen van een aantal UvA-horecafuncties met een avond-/nachtfunctie;
- Het in samenhang inrichten van de verschillende buitenruimtes van UvA en Gemeente Amsterdam;
- Het aanbrengen van onderscheid qua inrichting in levendige en ingetogen buitenruimtes;

- Het autoluw maken van het gebied en omliggende grachten;
- Het minimaliseren van fietsparkeren op maaiveld;
- Het zoveel mogelijk ruimte maken voor vervoer over water;
- En het opstellen van een beheerovereenkomst voor het gebied met alle partijen.

Op de valreep van de afronding van het participatietraject heeft bewonersvereniging VOLBG een eigen plan voor het Binnengasthuisterrein gemaakt. Dit plan is tot stand gekomen mede dankzij een bijdrage van UvA en gemeente gezamenlijk (€ 8.000,-), dat op verzoek van de vereniging zelf is toegekend om hen te ondersteunen in het lange participatietraject. VOLBG heeft ervoor gekozen deze bijdrage te besteden aan een eigen plan. Men heeft hiervoor een stedenbouwkundig bureau ingehuurd.
Dit plan is toegelicht door VOLBG. Vervolgens hebben UvA en gemeente tijdens een vervolgbijeenkomst ieder een reactie gegeven. Van deze bijeenkomsten is verslag gemaakt als onderdeel van het participatieproces. In het kader van de inspraak kan VOLBG een zienswijze indienen. In de nota van Beantwoording volgt dan de formele reactie.

Kern van het plan van VOLBG is het behoud van het ovale paviljoen en dit op een aantal aan te passen, en het plein aan de Binnengasthuisstraat grotendeels ongewijzigd te laten. Bij het gebouw BG5 wordt extra ruimte op maaiveld gecreëerd tussen de zijvleugels van het gebouw door het nieuwe volume met collegezalen naar achter te schuiven in het overdekte atrium.
Elementen uit het plan zijn om een aantal redenen niet onderdeel van het SMP zoals dat wordt vrijgegeven van inspraak:

- Op functioneel vlak is het behouden van het ovale paviljoen bij BG3 niet wenselijk, gezien het toekomstige programma en de bruikbaarheid van het huidige gebouw qua indeling en duurzaamheid. Bij BG5 is het nieuwe atrium nodig voor bijeenkomsten en eten&drinken. In het voorstel van de buurt is dit verdwenen.
- Op stedenbouwkundig vlak is het vervangen van het ovale paviljoen noodzakelijk om tot een beter ingedeelde openbare ruimte te komen dat de loopstromen en het gebruik beter begeleid. De overtuiging van de gemeente en de UvA is dat hiermee de leefbaarheid en sociale veiligheid ook het beste gediend zijn.
- Op monumentaal vlak is het behoud van het ovale paviljoen bij BG3 positief, maar moeten de voorgestelde ingrepen nader worden bekeken zodat de essentie van het ontwerp niet worden aangetast. Bij BG5 zorgt het naar achter schuiven van het nieuwe volume met collegezalen ertoe dat de oudbouwvleugels beter waarneembaar zijn. De ruimte van het atrium en de waarneembaarheid van de anatomische les verslechteren.
- Qua inrichting openbare ruimte blijven in het plan van de buurt de rijbanen en de fietsroute behouden, in verband met bereikbaarheid en sociale veiligheid. In het SMP is het uitwerkingskader om van het BGterrein een voetgangerszone te maken, waarbij de bereikbaarheid en sociale veiligheid niet in het geding komen.

Als afsluiting van het participatietraject wordt een previewbijeenkomst georganiseerd voor alle betrokken stakeholders op 4 maart.

Een verslag van het participatieproces, inclusief de bevindingen van de externe begeleider, is opgenomen als bijlage.

Financiële onderbouwing

Financiële onderbouwing: Nee

Investeringsvoorstel

Tabel: Basisgegevens investering

Investeringssom	€
Rentepercentage	%
Afschrijvingstermijn (jaar)	
Kapitaallasten	€
Aanvang kapitaallasten	
MIP nummer	

Tabel: Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
Totaal						

LASTEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T+1	Jaar T+2	Jaar T+3
SMF	<nr.>	I				
Totaal						

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? De vaststelling van het SMP in de Gemeenteraad vindt plaats na vaststelling van de Voorjaarsnota, zodat dan voldoende duidelijk is of aan de financiële verplichting kan worden voldaan.

Overige toelichting:
In de overeenkomst uit 2018 met de UvA is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor eigen rekening en risico voor het ontwerp en de aanleg van de openbare ruimte in eigendom van de gemeente en de daarmee verband houdende besluitvorming en het participatietraject.
Binnen het plangebied valt openbare ruimte waarvan de herinrichtingskosten al zijn

opgenomen in de scope van het Programma Kades & Bruggen.
Voor de herinrichting van de openbare ruimte in het gebied dat *niet* in scope van PKB valt wordt een reservering gemaakt in het SMF. Het gaat om een bedrag van €2.750.000,-
Voor 2021 is in het SMF al € 82.000,- beschikbaar gesteld. Op moment van schrijven wordt de aanvraag als onvermijdelijk gezien. Het gaat hierbij om het Binnengasthuisterrein en de Slijkstraat. Deze middelen komen mits toegekend vanaf 2024 beschikbaar. Met de wethouder Verkeer en Vervoer is hierover apart afgestemd.

Het overige verkeersareaal wordt opnieuw ingericht volgend op de vernieuwing van de kades en bruggen. Deze investeringen vallen in de scope van PKB en worden via PKB gefinancierd. Voor deze straten geeft het SMP slechts de inrichtingsrichtlijnen weer.

Vanuit het stadsdeel zal gedurende de looptijd van de operatie regelmatig het overleg met de UvA moeten worden georganiseerd over uitwerkingen, ambities en vergunningen. De proceskosten die daar mee samenhangen komen voor rekening van het stadsdeel Centrum.

Risico
Als grootste risico is geïdentificeerd de koppeling van de start van de herinrichtingswerkzaamheden aan de oplevering van de UvA-gebouwen. Als de werkzaamheden aan de gebouwen uitlopen kan ook het maaiveld pas later ingericht worden. Aangezien het ontwerp, aanbesteding en wenstraceprocedures voor de herinrichtingen al geruime tijd voor start uitvoering van start moeten gaan, zullen hierover goede afspraken met de UvA moeten worden gemaakt. Beheersmaatregel is dat na het vaststellen van het SMP met de UvA hier procesafspraken over worden vastgelegd, al dan niet in een overeenkomst.

Conclusie:
Deze voordracht heeft geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst
Opnemen in Gemeenteblad
Terinzagelegging stukken op amsterdam.nl
Bekendmaking vindt plaats door publicatie van een kennisgeving in de gebruikelijke media.

Buiten de gemeente

De woordvoerders van het DB, betrokken wethouders en de burgemeester staan reeds in contact om de uit te dragen communicatieboodschappen over het SMP af te stemmen, inclusief persbericht bij vrijgave voor inspraak.
Ook staan zij in contact met de woordvoerder van het College van Bestuur van de UvA, daar waar het gezamenlijke communicatie-uitingen betreft.

Intern

Afstemming met partijen

Tijdens het planvormingsproces voor het SMP heeft veel overleg plaatsgevonden met UvA, Monumenten en Archeologie en de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed over de mogelijkheden tot ingrepen in de monumentale gebouwen. Ook de subcommissie Integrale Ruimtelijke Kwaliteit is intensief betrokken geweest.

SIRK

De Commissie Integrale Ruimtelijke Kwaliteit (Integrale commissie) heeft op drie momenten geadviseerd over het SMP.
-In mei 2019 is door landschapsarchitectuurbureau West 8 (in opdracht van UvA) aan de SIRK gevraagd te reflecteren op de visie en ambitie en op de beoogde ingrepen in het gebied.
-In april 2020 werd het concept door West 8 en R&D gepresenteerd. Hierbij gaf de SIRK aan de visie vanuit stedenbouwkundig oogpunt te volgen maar gaf ook aan dat de architectuurgeschiedenis en cultuurhistorie als kaderstellend uitgangspunt onvoldoende tot haar recht kwamen. De monumentale status van het hele gebied maakte een cultuurhistorische onderbouwing een noodzakelijke bouwsteen. In het advies is verder waardering voor de integrale benadering van kwaliteit, beheersbaarheid en de openbare ruimte en wordt nader onderzoek gevraagd naar het laadvermogen. De commissie is positief over het voorstel voor de Oudemanhuispoort, er is steun voor de stedenbouwkundige ingreep bij de Binnengasthuisstraat en het vervangen van het ovale paviljoen maar twijfel bij de cultuurhistorische onderbouwing ervan (BG3). De herwaardering van het klinisch Ziekenhuis (BG5) biedt kansen, waarbij het gesuggereerde volume op het voorterrein moest worden heroverwogen.
- In oktober 2020 heeft de commissie geadviseerd specifiek over het uitwerkingskader voor BG5. De vraag was wat een acceptabel optimum is voor het gewenste programma en de beleving van de monumentale en stedenbouwkundige opzet van het gebouw. De commissie volgt de hoofduitgangspunten zoals vastgelegd in het masterplan van West 8 en de eerste uitwerkingen van de architect. De positie van het nieuwe volume op het voorplein is goed gekozen. Het advies spitst zich vervolgens toe op aanpassingen van de afmetingen. Deze zijn verwerkt in het nu voorliggende masterplan. De commissie is verder negatief over een voorgestelde verbinding tussen Oude manhuispoort en BG5. Dit voorstel is niet meer opgenomen in het plan.

<u>Puccinicommissie</u>
Op 15 oktober 2020 heeft de Puccinicommissie een pre-advies uitgebracht op de vraag of er in het gebied een verbijzondering in het straatwerk aangebracht mag worden op het Binnengasthuisterrein. Dit wijkt af van de Puccini standaard. Hierop heeft de commissie positief gereageerd. Na het vaststellen van het SMP wordt er gestart met de uitwerkingen. In dit proces zal er een definitief advies aan de commissie worden gevraagd.

<u>Centrale Verkeerscommissie (CVC)</u>
CVC is om advies gevraagd over het voornemen om het Binnengasthuisterrein als voetgangersgebied aan te wijzen en fietsers te gedogen. Nu ligt er een hoofdnet fietsroute. De CVC adviseert op hoofdlijnen positief op het uitwerkingskaders om het Binnengasthuisterrein voetgangersgebied te maken met gedogen van fietsers. Het doorgaande fietsverkeer moet uit het gebied worden gehaald. In de uitwerking bekijken of in de sfeer van de materialisering onderscheid kan worden gemaakt dat de fietsers dwingt een bepaalde route te kiezen.

<u>R&D</u>
is medeopsteller van het SMP en vertegenwoordigd in het directeurenoverleg en deelnemer in Bestuurlijk Overleg. Positief advies op definitief concept SMP.

<u>M&A</u>
is vertegenwoordigd in het directeurenoverleg en deelnemer in Bestuurlijk Overleg. M&A heeft genuanceerd geadviseerd op de voorgestelde ingrepen in de gebouwen en vraagt aandacht voor de omgang met monumentale waarden. Bij de vervolguitwerking

hanteert M&A evenwel de uitwerkingskaders van het SMP.

V&OR
Tijdens de samenstelling van het SMP zijn adviseurs betrokken geweest, o.a. vanuit programma fiets. Daarnaast wordt op diverse niveaus samengewerkt in het kader van de gebiedsgerichte aanpak Wallengebied (programma varen, autoluw, bruggen & kademuren). V&OR vraagt aandacht voor fietshandhaving: in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de UvA. Daarnaast is samengewerkt om de kosten voor de inrichting van de openbare ruimte op te nemen in de aanvragen voor SMF. Positief advies op definitief concept SMP.

EZ
vertegenwoordigd in het directeurenoverleg. Positief advies op definitief concept SMP.

Extern

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
Is actief betrokken geweest bij planvormingsproces en heeft in dat traject meerdere adviezen uitgebracht over het SMP, de cultuurhistorische onderbouwing en deelprojecten.
Ten aanzien van het definitief concept is als reactie gegeven dat het goed is te constateren dat een aantal van de planonderdelen zijn aangepast in lijn met de advisering van de RCE. De RCE betreurt het dat in het SMP er zondermeer wordt uitgegaan van sloop/nieuwbouw van het ovale paviljoen bij BG3 en dat een variant ontbreekt die uitgaat van behoud (en eventueel transformatie) van de architectonische kwaliteit van het paviljoen van Theo Bosch. De ontwikkeling ter plaatse van het Binnengasthuisplein en BG3 wordt op dit moment dan ook niet onderschreven.

Amsterdams Erfgoedoverleg
De ideeën, voornemens en plannen voor het SMP, zijn twee keer gepresenteerd in het Amsterdams erfgoedoverleg op 25 mei 2020 en 25 januari 2021.
Op 25 mei 2020 zijn de varianten voor ingrepen in de gebouwen van de UvA gepresenteerd aan de leden van het Amsterdams Erfgoedoverleg.
25 januari 2021 heeft het projectteam een procesupdate gegeven. De erfgoedpartijen hebben aangegeven in de inspraak periode, wanneer nodig, een reactie te geven.

Bond Heemschut
Voorts is er los van het Amsterdams Erfgoedoverleg contact onderhouden met Bond Heemschut. Zij hebben een aanvraag gedaan voor toekennen van gemeentelijke monumentenstatus voor het ovale paviljoen van architect Theo Bosch. Het verzoek is niet in behandeling genomen omdat het onderdeel is van een reeds aangewezen Rijksmonument en dus ook de bescherming hebben als Rijksmonument.

Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad
Ook is er contact onderhouden met de VVAB. Zij hebben een aanvraag gedaan voor toekennen van gemeentelijke monumentenstatus aan het Leupen-gebouw op de hoek van de Oudezijds Voorburgwal en de Slijkstaat. Het verzoek is niet in behandeling genomen omdat het hele Oudemanhuispoort-complex reeds een Rijksmonument is en dit gebouw daartoe behoort. De VVAB staat overigens niet bij voorbaat negatief tegenover het slopen van het ovale paviljoen van The Bosch-mits het alternatief genoeg kwaliteit bevat.

De Key
Woningcorporatie met bezit in het gebied. De Key is aanwezig geweest bij de

participatiebijeenkomsten. Het concept SMP is met hen besproken. Er is waardering voor de plannen. Daarnaast zijn ze deelnemer bij de gebiedsgerichte aanpak voor Aardgasvrij.

Documenten

Registratienr.	**Naam**
<*automatisch*>	Concept SMP
<*automatisch*>	5 illustratieve Uitwerkingskaders Gebouwen West8 iov UvA
	Verslag participatie INBO
	Aanbiedingsbrief college/DB

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Stadsdeel Centrum, [redacted]

Besluit college van burgemeester en wethouders

<*automatisch, na afloop vergadering*>